

Uchwała Nr IX/33/2007
Rady Gminy w Świdziebni
z dnia 18 lipca 2007 r.

w sprawie przyjęcia Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Świdziebnia na lata 2007 – 2013

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) **uchwała się, co następuje:**

- § 1. Przyjmuje się Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Świdziebnia na lata 2007 – 2013 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Świdziebnia.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
/-/ Kazimierz Bejger

**PLAN ROZWOJU LOKALNEGO
GMINY ŚWIEDZIEBNIA
NA LATA 2007 - 2013**

Świedziebnia, czerwiec 2007

Zdjęcia oraz mapa ze strony tytułowej pochodzą z e strony BIP Gminy Świdziebnia oraz strony internetowej Diecezji Płockiej.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	5
2. Sytuacja społeczno-gospodarcza gminy - otoczenie realizacji Planu Rozwoju Lokalnego ..	7
2.1. Sytuacja demograficzna – mieszkańcy	9
2.2. Infrastruktura społeczna	10
2.3. Gospodarka	11
2.4. Środowisko przyrodnicze, uwarunkowania klimatyczne i glebowe	13
2.5. Infrastruktura techniczna	14
2.6. Stan finansów gminy	16
3. Identyfikacja problemów	18
4. Programowanie zadań inwestycyjnych	18
5. Gmina Świdziebnia w strategicznych opracowaniach planistycznych	23
6. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu	24
7. Plan finansowy	29
8. Implementacja Planu Rozwoju Lokalnego oraz jego monitorowania	43
9. Promocja Planu Rozwoju Lokalnego	45

1. Wstęp.

Budowę Planu Rozwoju Lokalnego oparto na partnersko-eksperckim modelu budowy planów strategicznych jednostek samorządu terytorialnego. Plan powstał dzięki aktywności liderów życia gospodarczego, społecznego i politycznego gminy. Funkcjonowanie samorządu gminnego wykazało, że dla spełnienia pokładanych oczekiwań i obowiązków względem mieszkańców na tym szczeblu samorządności lokalnej niezbędna jest prawidłowa identyfikacja kierunków rozwoju i co jest szczególnie istotne, nawiązanie efektywnej współpracy z lokalnymi instytucjami, organizacjami i środowiskami w celu wspólnych działań na rzecz dobra gminy. Dobrą okazją jest ku temu realizacja lokalnych programów rozwoju.

Rozwój gospodarczy regionów i jednostek administracyjnych kraju wynika nie tylko z ich potencjału, silnych i słabych stron, ale także zależy od właściwego rozpoznania i wykorzystania szans rozwojowych oraz unikania lub niwelowania występujących zagrożeń. Lokalne władze mogą wspomagać ten rozwój, mając świadomość celów, które zamierzają osiągnąć w określonej perspektywie, a także dysponując odpowiednimi narzędziami stymulowania rozwoju. Planowanie strategiczne jest bowiem systematyczną zarządzania zmianami oraz budowania szerokiego porozumienia ze społecznością lokalną, odnośnie wspólnej wizji przyszłości ekonomicznej i społecznej.

W niniejszym Planie, przy ustalaniu projektów brano pod uwagę następujące uwarunkowania:

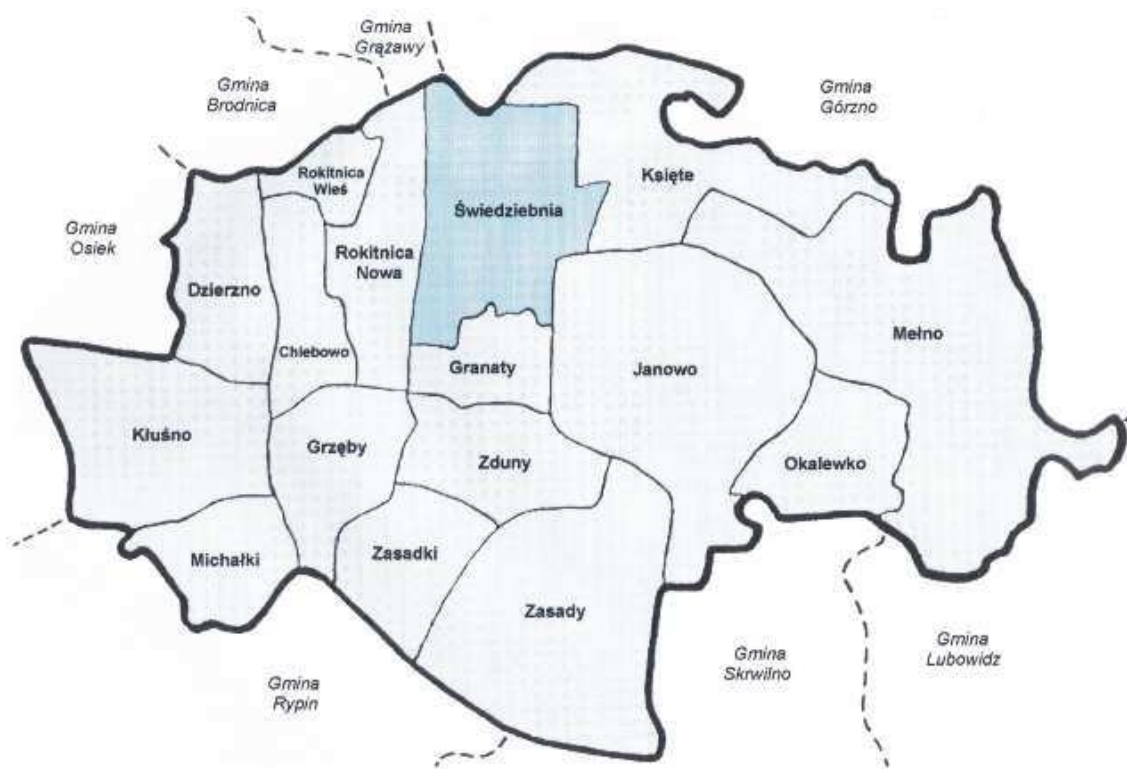
- czas realizacji Planu, określając perspektywę 6 lat na wdrożenie projektów zgodny z nową perspektywą finansową Wspólnot Europejskich na lat 2007-2013 (przy corocznej ewaluacji Planu i stąd wynikających możliwości bieżącego uzupełniania Planu o nowe zadania). Okres do roku 2013 pozwoli z jednej strony uruchomić projekty, których efekty powinny w tym czasie być zauważalne, z drugiej zaś strony termin ten jest maksymalny ze względu na aktualność analiz oraz perspektyw opracowania nowych programów operacyjnych wynikających z planowania w Unii Europejskiej.
- realność zadań, co oznaczało dla ekspertów przygotowujących Plan konieczność skupienia się na projektach, które mogą być wdrożone biorąc pod uwagę zasoby własne samorządu gminnego.
- finansowanie Planu – możliwość pozyskania środków finansowych na wdrożenie projektów jest bardzo ważnym kryterium bowiem większość z nich ma charakter inwestycyjny. Autorzy opracowania upatrują głównych źródeł finansowania w programach strukturalnych Unii Europejskiej oraz w innych programach publicznych lub prywatnych instytucji pomocowych. Dla efektywnego procesu finansowania projektów niezbędne jest tworzenie lokalnego partnerstwa, skupionych wokół konkretnie sprecyzowanych projektów. Da to większą szansę na pozyskanie środków własnych choć zwrócić należy uwagę na wsparcie sprawnego zarządzania projektami.

Podstawę opracowania Planu Rozwoju Lokalnego stanowi m.in. Strategia Rozwoju Gminy, Wieloletni Plan Inwestycyjny, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz wytyczne Unii Europejskiej dotyczące zasad korzystania z funduszy strukturalnych. W związku z aplikacją do Funduszy Strukturalnych Plan Rozwoju Lokalnego musi precyzyjnie określać planowane zadania, charakter inwestycji, etapy i harmonogramy zadań, oczekiwane rezultaty, instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu, a także wartości zadania i źródła finansowania.

Strategie sporządzane przez samorządy regionalne i lokalne są podstawowymi dokumentami programowania rozwoju w krajach Unii Europejskiej. Wytyczają priorytety rozwoju dla danych społeczności i są podstawą do opracowania programów bardziej szczegółowych, o charakterze operacyjnym. Strategia jest pewną wizją, wskazaniem ogólnych kierunków rozwoju miasta, wyznaczonych w perspektywie długookresowej. Strategia pokazuje generalne kierunki rozwoju, natomiast Plan przekłada kierunki rozwoju na praktyczne działania. Należy równocześnie pamiętać, że proces programowania jest procesem ciągłym, wynika ze zmian wewnętrznych oraz zewnętrznych uwarunkowań rozwoju, co powoduje konieczność monitorowania realizacji zapisanych zadań, ich korekty i weryfikacji przyjętych zapisów.

2. Sytuacja społeczno-gospodarcza gminy - otoczenie realizacji Planu Rozwoju Lokalnego.

Gmina Świdziebnia położona jest w północno-wschodniej części województwa Kujawsko-Pomorskiego, w Powiecie Brodnickim. Graniczy z gminami: Górzno, Grążawy, Brodnica, Osiek, Rypin, Skrwilno. Od wschodu przylega gmina Lubowidz położona już w województwie Mazowieckim. Obszar Gminy zajmuje 10 383 ha. W skład Gminy wchodzi 16 sołectw w tym 4 miejscowości. Obszar Gminy położony jest z dala od ośrodków przemysłowych, nie przecinają go linie kolejowe i ważne ciągi komunikacyjne. Jest to teren wybitnie rolniczy z dużym kompleksem sadowniczym i szkółkarskim.

Najstarsza wzmianka o Świdziebni – osadzie położonej w dawnej Ziemi Dobrzyńskiej pochodzi z 1356 roku, kiedy to Król Kazimierz Wielki sprzedaje wsie: Świdziebnia, Janowo, Rokitnica i Księża rycerzowi Piotrowi „Brussina”. Świdziebnia przechodzi różne koleje losu.

W 1434 roku kupuje ją hrabia Stanisław Ogończyk. W 1789 roku stanowi własność Murzynowskich. Około 1830 roku przechodzi do Jackowskich, a następnie do ich córki księżnej Marcjanny Mirskiej. Kolejnymi właścicielami Świdziebni byli Cisowski i Lipski, a ostatnimi członkowie rodziny Gniazdowskich.

W 1793 roku po II rozbiórce Polski Świdziebnia dostaje się pod panowanie Prus i w 1807 roku po wkroczeniu Napoleona na ziemie polskie należy do nowopowstałego Księstwa Warszawskiego. Podczas powstania listopadowego w Świdziebni zostaje odczytany ostatni rozkaz do żołnierzy przekraczających granicę pruską.

W latach 1815-1915 Świdziebnia należy do Królestwa Polskiego zależnego od Rosji. W czasie I wojny światowej dostaje się pod okupację niemiecką. W listopadzie 1918 roku odzyskuje niepodległość. W czasie II wojny światowej, podczas okupacji hitlerowskiej, zostaje włączona do Rzeszy. Wojska radzieckie wyzwalają Świdziebnię 21 stycznia 1945 roku.

Na terenie Świdziebni znajduje się w parku pałac nad stawem właścicieli Gniazdowskich. Po wojnie była tu Szkoła Podstawowa, później Ośrodek Zdrowia, który obecnie przeznaczony jest na cele mieszkalne. W 1879 roku został wybudowany kościół parafialny w Świdziebni pod wezwaniem podwyższenia Krzyża Świętego. W miejscowości Księżę znajduje się kościół pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny z 1700 roku, wybudowany dzięki Mikołajowi Romockiemu.

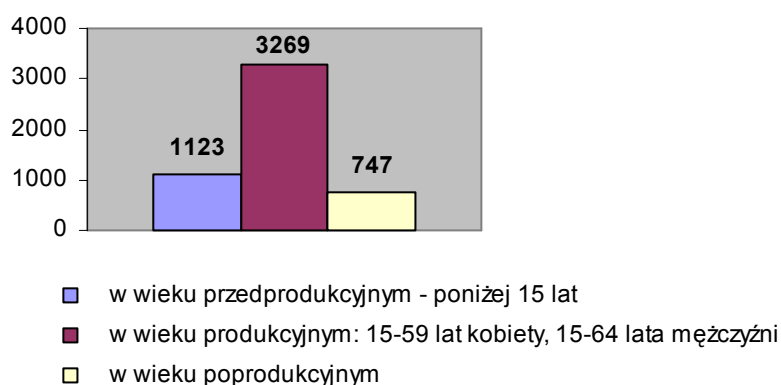
Dzisiejsza Świdziebnia jest ważnym ośrodkiem obsługi ludności i administracji lokalnej. Mieści się tu siedziba Urzędu Gminy. Swoje siedziby mają tu m.in. Gminna Spółdzielnia („SCH”), Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej („WIMED”), Apteka, Poczta, Filia Banku Spółdzielczego w Brodnicy. Na terenie gminy działa pięć szkół podstawowych i gimnazjum.

2.1. Sytuacja demograficzna – mieszkańcy

W końcu grudnia 2005 r. według informacji Banku Danych Regionalnych GUS, gminę Świdziebnia zamieszkiwało 5 275 mieszkańców. Tak jak w całym kraju, okresem wyraźnego wzrostu zaludnienia gminy Świdziebnia były lata osiemdziesiąte. Od połowy dekady następczej, obserwujemy stabilizowanie się stanu zaludnienia, w przypadku gminy Świdziebnia na poziomie nieco powyżej 5 tys. mieszkańców.

W najbliższej przyszłości (do 2013) zmiany demograficzne projektowane są według dwóch scenariuszy. Projekcja biologiczna bez migracji ludności, określana jako optymistyczna, zakłada w 2013 roku liczbę mieszkańców gminy wyższą od obecnej o 117 osób, a bezwzględna liczba mieszkańców w 2013 r. może być rzędu 5 400 osób. Wariant pesymistyczny projekcji zakłada stagnację stanu zaludnienia w najbliższej dekadzie, na poziomie około 5 200, czyli trwanie stanu dzisiejszego.

Wiek mieszkańców

Projekcje zakładają wyraźny spadek udziału dzieci i młodzieży w populacji ogółem, a tym samym zmniejszenie przyszłego zapotrzebowania na usługi infrastruktury społecznej świadczonej tej kategorii mieszkańców (edukacji, kultury, sportu, rekreacji, itp.). Projekcje zakładają, że w 2013 r. liczba ludności w wieku produkcyjnym będzie większa o około 195 osób, co sygnalizuje iż w międzyczasie podaż miejsc pracy winna zwiększyć się o podobną wielkość. Ponadto zakładają zwiększenie liczby i udziału w strukturze, ludności w wieku poprodukcyjnym i stąd wzrost przyszłego zapotrzebowania na usługi dla tej grupy mieszkańców (lekarskie, opiekuńcze, rekreacji).

Lata	Liczba mieszkańców
2002	5.362
2003	5.312
2004	5.296
2005	5.275

Źródło: Główny Urząd Statystyczny. Bank Danych Regionalnych.

2.2. Infrastruktura społeczna.

Poziom życia ludności wiejskiej odbiega znacznie od poziomu życia mieszkańców miast. Na ograniczenie możliwości korzystania z cywilizacyjnych udogodnień wpływają: wielkość osiedli wiejskich, specyfika zabudowy wsi oraz wieloletnie zaniedbania inwestycyjne.

Mieszkańcy wsi mają trudniejszy od mieszkańców miast dostęp do placówek kulturalnych, oświaty, służby zdrowia oraz innych form aktywności społecznej i kulturalnej. Świadczy o tym między innymi fakt, że na wszystkich mieszkańców gminy (ok. 6 tys. osób) przypada dwóch lekarzy stomatologów. Gorsze niż w mieście są też warunki i poziom nauczania (szczególnie dotyczy to wyposażenia szkół oraz dostępu do nich).

Zacofaniu cywilizacyjnemu towarzyszy upośledzenie ekonomiczne. Coraz gorsza sytuacja ekonomiczna mieszkańców wsi wynika z braku możliwości uzyskiwania dochodów poza rolnictwem. Liberalizacja rynku produktów rolnych i żywnościowych, ograniczone stosowanie instrumentów ochronnych rynku krajowego oraz wadliwa struktura obszarowa wpływają na systematyczne obniżanie się parytetu dochodowego.

Warunków pracy i życia ludności wiejskiej nie będzie można poprawić bez powstrzymanie tych tendencji. Wymaga to zatrzymania spadku dochodów rodzin wiejskich, uruchomienia mechanizmów prodochodowych w rolnictwie oraz tworzenia nowych, nierolniczych miejsc pracy.

Usługi lecznictwa i profilaktyki zdrowotnej są na terenie miasta Brodnicy organizowane przez samorząd powiatowy, a także świadczone w trybie oferty rynkowej. W Brodnicy funkcjonuje szpital powiatowy (dysponuje 185 łózkami), który wymaga kompleksowej modernizacji i rozbudowy.

Opiekę ambulatoryjną na terenie gminy Świdziebnia sprawuje 1 Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „WIMED. W gminie działa apteka. Poziom zgonów w gminie w latach 2003 – 2005 był na poziomie średnim w regionie (9,27 na 100 mieszkańców), a najczęstszą ich przyczyną były choroby układu krążenia i choroby nowotworowe.

Usługi sfery pomocy społecznej świadczone są w zakresie pomocy podstawowej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. GOPS realizuje zadania pomocy osobom i rodzinom pozostającym bez środków do życia z powodu ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, przewlekłej choroby, uzależnień, macierzyństwa, bezradności czy kłesk żywiołowych.

W gminie Świdziebnia funkcjonuje pięć publicznych szkół podstawowych do których uczęszcza ok. 525 dzieci, kształconych przez nauczycieli. Średnio na oddział w szkole podstawowej przypada 17 uczniów. Obiekty oświatowe wymagają remontów i modernizacji.

W Świdziebni funkcjonuje gimnazjum publiczne, do którego uczęszcza 327 dzieci.

Placówką kultury w Świdziebni jest Biblioteka Publiczna z 22.703 woluminami.

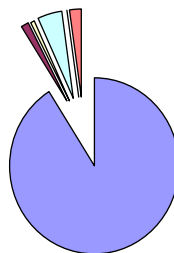
Wg danych Banku Danych Regionalnych za 2005 rok mieszkańcy gminy Świdziebnia zamieszkiwali w 1333 mieszkaniach, w tym 28 stanowiących własność gminy. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 76,9 m², na osobę przypadało 19,5 m². Mieszkania wyposażone są w podstawowe udogodnienia komunalne – wodociąg (82,1%), łazienkę (66,0%), centralne ogrzewanie (58%). Ogółem wydano 1.767 decyzji przyznających dodatek mieszkaniowy na kwotę 119.177 zł.

2.3. Gospodarka

Podmioty gospodarcze

W końcu 2005 r. na terenie gminy Świdziebnia zarejestrowanych było 153 podmiotów gospodarczych. Według własności dominował wśród nich sektor prywatny – 143 jednostek, tj. 93,4%, a w nim osoby fizyczne (85,7%). W sektorze publicznym przeważają jednostki prawa budżetowego (90%). W gminie zarejestrowane są 2 spółki prawa handlowego, w tym 1 spółka z udziałem kapitału zagranicznego, a także 6 spółdzielni oraz 3 podmioty gospodarcze należące do stowarzyszeń i organizacji społecznych.

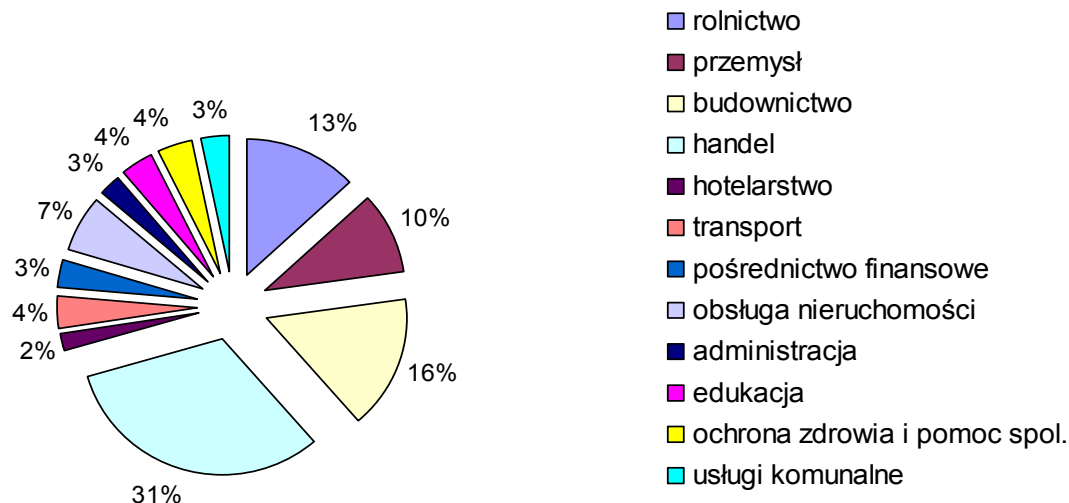
Sektor prywatny

- osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą jed.gosp.
- spółki handlowe jed.gosp.
- spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego jed.gosp.
- spółdzielnie jed.gosp.
- fundacje jed.gosp.
- stowarzyszenia i organizacje społeczne jed.gosp.

W strukturze podmiotów gospodarczych na terenie miasta według sekcji Europejskiej Klasyfikacji Działalności, dominuje sekcja związana z handlem (31%), następnie sekcja budownictwo (16%) i w kolejności rolnictwo (13%). Wśród branż przemysły wytwórczego dominuje przemysł spożywczy z masarnią, fermą drobiu i ubojnią.

Podmioty gospodarcze według sekcji PKD

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

Rynek pracy

W końcu 2004 r., według Banku Danych Regionalnych GUS, liczba pracujących w podmiotach zatrudniających 10 i więcej osób wynosiła 204 osoby, w tym 74 mężczyzn i 130 kobiet. Nieznana była liczba osób pracujących w podmiotach zatrudniających mniej niż 10 osób, tj. przeważnie zakładów osób fizycznych, należących w większości do sektora działalności usługowych. Wśród pracujących zewidencjonowanych 55,4% pracowała w sektorze przemysłowo-budowlanym, 44,4% w sektorze usługowym. W sektorze usługowym prawie połowa pracowała w usługach nierynkowych, co wynika z braku informacji o pracujących w usługach rynkowych, które są na ogół podmiotami gospodarczymi osób fizycznych, zatrudniającymi nielicznych pracowników. W rolnictwie zatrudnionych było 2520 osób.

W strukturze sektora usługowego mało znaczące są usługi instytucji tzw. środowiska biznesu, świadczącego usługi dla lokalnej gospodarki. Jest to jedna z barier rozwoju gospodarczego gminy.

Na koniec 2005 r. wśród mieszkańców gminy było 462 osób zarejestrowanych jako bezrobotne, w tym 283 kobiet. Było to o 15 osób (tj. 5,3%) więcej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Stopa bezrobocia wynosiła 26% liczona do współczynnika aktywnych zawodowo (52,69%) i należała do jednych z wyższych w powiecie brodnickim.

2.4. Środowisko przyrodnicze, uwarunkowania klimatyczne i glebowe.

Walory środowiska przyrodniczego, unikalność krajobrazu objęte są różnymi formami ochrony prawnej. Będąc pozytywnym wyróżnikiem gminy, wyznacznikiem jego atrakcyjności przyrodniczo-krajoznawczej, są jednocześnie źródłem ograniczeń w jej rozwoju.

Położenie gminy Świdziebnia w zachodniej części dzielnicy klimatycznej mazurskiej ma wpływ na jej przejściowy klimat. Przejściowa cecha klimatu spowodowana jest wpływami morskiego i kontynentalnego, co powoduje dużą zmienność i różnorodność układów pogody.

Najczęściej na tym obszarze występują wiatry zachodnie (13%), które wieją przez 44,% przypadków w roku. Najrzadsze południowe (8%) i północne (9%) cisze występują w 6,6% przypadków. Duża częstotliwość występowania wiatrów słabych i cisz świadczy o niekorzystnych warunkach rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń atmosferycznych.

Powierzchnia terenu wykazuje niewielkie zróżnicowanie hipsometryczne, najniżej położony obszar (116-125 m) rozciąga się od Ostrowa do wsi Księżę. Wysokości bezwzględne rosną w kierunku na południe i południowy – zachód osiągając maksymalne wysokości ponad 150 m n.p.m w rejonie Kuśna, Michałek, Grzęb i Zasad. W tym pagórkowatym rejonie wysokości względne osiągają około 10 m. Najmniej urozmaiconą powierzchnię posiada wschodnia część gminy. Wybitnym elementem krajobrazowym są liczne mokradła, powstałe w wyniku występujących tu niewielkich deniwelacji terenu. Morena falista rozciąga się szerokim pasem w części północnej (okolice wsi Księżę i Rokitnica) i zachodniej części gminy (okolice wsi Kłóšno, Michałki, Grzęby). Deniwelacje w tym terenie dochodzą do 15 m. Urozmaicenie terenu wprowadzają liczne zagłębieni wytopiskowe i rynny glacialne, zajęte najczęściej przez równiny torfowe. Największą jest rynna glacialna jeziora Księżę i Księżówki, rozcinająca wysoczyznę morenową na głębokości 10-15 m. Z form wypukłych w okolicach wsi Księżę i Ostrów występuje pas wzgórz morenowych tzw. moren Górzyńskich wznoszących się do 141 m n.p.m.

Z warunkami geomorfologicznymi obszaru ściśle związana jest przepustowość utworów powierzchniowych. Część wschodnią budują żwiry oraz gruboziarniste piaski. Utwory średnioprzepuszczalne tj. piaski luźne, słabogliniaste i gliniaste leśne występują w części środkowej gminy. W zachodniej i północnej części występują piaski gliniaste mocne, gliny piaszczyste i gliny zwałowe. Utwory o zmiennej przepuszczalności występują w obniżeniach terenowych zajętych przez równiny torfowe. Możliwości infiltracyjne torfów są okresowe. W okresie susz partie stropowe wykazują duże możliwości pochłaniania wód opadowych. Stąd też obszary te stanowią doskonałe, naturalne rejonu retencji wodnej, dające często początek ciekom.

Ciekiem mającym znaczenie na terenie gminy jest rzeka Pissa oraz jej dopływy: Księżówka, Brodnicka, Pisiak, Okalewa. Zlokalizowane są tu jeziora : Mełno i Księżę.

Na terenie gminy 3.008 ha objętych jest Górznieńsko - Lidzbarskim Parkiem Krajobrazowym a 188 ha funkcjonuje w ramach rezerwatu przyrody. W obrębie gminy znajdują się 2 pomniki przyrody.

Powierzchnia gminy zajmuje obszar 10 838 ha i są to:

Lasy i grunty leśne	1 804 ha
Wody	133 ha
Nieuzżytki	674 ha
Pozostałe	695 ha

Wśród użytków rolnych struktura przedstawia się następująco:

Grunty orne	6 432 ha
Łąki	674 ha
Pastwiska	217 ha
Sady	209 ha

Należy zauważyć stosunkowo korzystne położenie gminy oraz znaczące zasoby środowiskowe. Wymagają one wsparcia inwestycjami proekologicznymi dla podniesienia stopnia czystości wód (stan techniczny licznych przepustów i różnych niewielkich urządzeń melioracyjnych generalnie jest zły). Istnieją wszelkie przesłanki dla podjęcia działań rozwojowych w zakresie oferty agroturystycznej gminy.

2.5. Infrastruktura techniczna

Stan środowiska przyrodniczego terenów wiejskich jest systematycznie pogarszany przez zwiększającą się dysproporcję pomiędzy ilością gospodarstw zwodociągowanych a ilością przyłączy kanalizacyjnych. Coraz większego znaczenia w procesie pogarszania jakości środowiska nabiera używanie ze względów ekonomicznych jako opału różnego rodzaju odpadów (np. opakowań z tworzyw sztucznych, zużytego ogumienia pojazdów mechanicznych, itp.).

Gospodarstwa domowe na własną rękę i wyłącznie na swoje potrzeby wytwarzają energię ciepłą. Wytwarzana jest w przydomowych piecach, gdzie surowcem energetycznym przede wszystkim jest węgiel, drewno (w Brudnie) i ropa. Do chwili obecnej Gmina Świdziebnia nie posiada na swoim terenie gazociągu.

Energię elektryczną do Gminy Świdziebnia dostarcza Zakład Energetyczny Toruń S.A. Rejon Energetyczny w Brodnicy.

Stacja Uzdatniania Wody w Rokitnicy Nowej dostarcza wodę do wsi: Świdziebnia, Janowo, Księża, Brodniczka, Rokitnica Wieś, Rokitnica Nowa, Chlebowo, Dzierzno,

Kłośno, Michałki, Grzęby, Granaty, Zduny, Zasady, Zasadki, Mełno, Okalewko. Długość magistrali przesyłowej wynosi 184,9 km. Gmina jest w 97 % zwodociągowana.

System kanalizacji obejmuje 19,5 % powierzchni gminy. We wsi Świdziebnia podłączonych jest 17 budynków. Z podłączenia do kanalizacji w wsiach Rokitnica Wieś i Rokitnica Nowa korzysta 48 budynków. Łączna długość magistrali w Gminie Świdziebnia wynosi 10,8 km. Ścieki z terenów objętych kanalizacją przyjmuje oczyszczalnia mechaniczno - biologiczna w Świdziebni o wydajności 431 m³/d o równoważnej liczbie mieszkańców wynoszącej 2.930 RLM. Oczyszczalnia obsługuje 1.272 mieszkańców. Według stanu na dzień 31. grudnia 2005r. na terenie gminy wytwarzanych jest 209 ton odpadów komunalnych z czego ponad 50% pochodzi w gospodarstwach domowych. Plan zagospodarowania odpadów województwa kujawsko-pomorskiego wskazuje jako regionalne centrum zagospodarowania odpadów dla gminy Świdziebnia składowisko w Puszczy k/Rypina.

Gwałtowny rozwój w ostatnich latach, telefonii komórkowej pozwala zakładać, że ten rodzaj telekomunikacji w Gminie Świdziebnia uzupełni telefonię przewodową i zmniejszy zapotrzebowanie na nią. Usługi w zakresie telefonii stacjonarnej TP SA obejmują ok 70% abonentów. Na terenie gminy występują dwie stacje bazowe telefonii komórkowej:

2.6. Stan finansów gminy

Wykonanie zadań przyjętych w Planie Rozwoju Lokalnego będzie zdeterminowane możliwościami finansowymi podmiotów realizujących. W szczególności istotne będą możliwości finansowe głównego, a mianowicie gminy i jego budżetu. Dzięki akcesji do UE budżet gminy może być jednym z ważniejszych udziałowców partnerskiej realizacji projektów.

W latach 2003 – 2006 dochody budżetowe gminy sukcesywnie rosły (wzrost o 42%), niemniej tempo tego wzrostu było zmienne (najwyższą dynamiką charakteryzował się rok 2005, gdzie dochody wzrosły o 14,3 % w stosunku do roku poprzedniego). Udział dochodów własnych w strukturze oscylował w całym okresie na poziomie 20%, wskazując na niski udział podatków od osób fizycznych będący wykładnikiem zamożności mieszkańców gminy. Sygnałem pozytywnym jest zmniejszający się udział subwencji budżetu państwa z 67% do 52% w roku 2006 i zwiększający się udział zewnętrznych środków pomocowych.

Rosły dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Wg danych oficjalnych GUS dochód ten w 2005 roku wyniósł 1.965 PLN a w roku 2006 – 2.232 PLN.

Zatrważająco niski jest poziom dochodów własnych gminy, który na jednego mieszkańca gminy średnio w latach 2004-2006 wynosił tylko 398 zł i stanowił 39,6% średniej dla gmin naszego województwa. Gmina Świdziebnia została więc zakwalifikowana do pomocy z Funduszu Wsparcia - środków pochodzących z budżetu województwa Kujawsko-pomorskiego, który ma działać na rzecz rozwoju najbiedniejszych gmin w regionie.

Wydatki budżetu także rosły, a tempo ich wzrostu było zróżnicowane (w 2004r. – 112%, w 2005 r. – 111% i w 2006 r. – 124%). Większość wydatków to wydatki na bieżące funkcjonowanie miasta. Głównym działem konsumpcji wydatków budżetowych jest gminna oświata.

W 2006 r. realizacja zadań finansowanych w ramach działu oświata i wychowanie, pochłonęła 44% ogółu wydatków, rok wcześniej 59%. Oświata i wychowanie, opieka społeczna to podstawowe dziedziny usług społecznych, których organizatorem jest samorząd lokalny. Udział wydatków na te cele jest stale znaczący dla budżetu gminy. Poziom wydatków w PLN w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy stale się zwiększa i w 2006 roku osiągnął poziom 2.340 PLN.

Wyznacznikiem prorozwojowej polityki samorządu lokalnego są w szczególności inwestycje. Samorząd gminy Świdziebnia przeznaczył na zadania inwestycyjne w latach 2003 – 2006 od 6,7% do 10% wydatków ogółem. Uzupełnieniem środków własnych na inwestycje są środki zewnętrzne, w tym dotacje celowe budżetu państwa.

W świetle dotychczasowych finansowych uwarunkowań rozwoju gminy, planowanie jej rozwoju w przyszłości winno uwzględniać skromne – z dzisiejszej perspektywy - możliwości jego finansowania ze strony budżetu gminy. Możliwości te mogą być zwiększone poprzez efektywne inicjatywy samorządu w zakresie pozyskiwania środków na rozwój ze źródeł zewnętrznych. Niemniej

w odniesieniu do tych środków należy pamiętać, że muszą być one traktowane w kategorii środków dopełniających własne (publiczne, prywatne).

	2003	2004	2005	2006
Dochody budżetów gmin (w tys. zł.)	8248	8876	10145	11776
Dochody własne budżetów gmin	1892	1766	2263	2106
razem				
podatek od nieruchomości	263	301	331	313
udziały w podatkach stanowiących dochody B.P.	278	407	451	499
- od osób fizycznych	276	405	448	497
- od osób prawnych	2	2	3	2
Subwencja ogólna	5542	6132	6050	6224
razem				
Dotacje	814	978	1832	3446
dotacje celowe z budżetu państwa	751	877	1818	3401
dotacje otrzymane z funduszy celowych	-	-	-	-
dotacje celowe otrzymane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	63	101	14	45
Wydatki z budżetu ogółem (w tys. zł.)	7954	8942	9924	12357
dotacje ogółem	2	3	6	-
świadczenia na rzecz osób fizycznych	646	880	1591	2459
wydatki bieżące jednostek budżetowych ogółem	7414	7809	8762	11117
wydatki bieżące na wynagrodzenia	3960	4086	4302	4604
wydatki majątkowe inwestycyjne	540	1133	1162	1240
Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska	227	196	143	144
Wydatki na gospodarkę mieszkaniową	186	57	20	15
Wydatki na oświatę i wychowanie	4350	5438	5887	5463
Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego	98	101	91	112
Wydatki na ochronę zdrowia	58	50	43	43
Wydatki na opiekę społeczną	815	1094	1842	3248
Wydatki na kulturę fizyczną i sport	4	7	4	13

3. Identyfikacja problemów.

Charakter gminy, w szczególności pod względem rozwojowym określa przede wszystkim produkcja rolnicza, stanowiąca główne progresywne źródło dochodów mieszkańców gminy. Ponadto, uwzględniając bardzo dobre warunki glebowe, które umożliwiają wytwarzanie na terenie gminy większości produktów rolniczych można stwierdzić, iż aktualne ukierunkowanie rolnictwa jest obecnie wypadkową opłacalności produkcji oraz możliwości zbytu poszczególnych kategorii produkcji rolniczej. Głównym mankamentem produkcji towarowej w gminie jest niewystarczający rozwój produkcji zintegrowanej oraz rozwój grup producenckich.

Do największych problemów w sferze infrastrukturalnej można zaliczyć:

- zły stan technicznych głównych ciągów komunikacyjnych
- brak kanalizacji sanitarnej w około 80 % gospodarstw domowych,
- brak gazyfikacji gminy,
- niski procent zalesienia,
- zbyt wysokie koszty przeznaczania pod inwestycje (odrolnienie powierzchni pod inwestycję) terenów stanowiących grunty o wysokiej klasie bonitacyjnej gleb,

Do największych problemów społecznych zaliczyć można:

- malejąca liczba mieszkańców - niski przyrost naturalny,
- niewystarczający rynek pracy
- niekorzystna struktura bezrobocia (przewaga kobiet),
- brak inwestorów,
- brak terenów rekreacyjnych,
- niski poziom przedsiębiorczości lokalnej,
- niedostateczny standard usług w dziedzinie kultury, oświaty, zdrowia i szeroko rozumianej sfery usług dla ludności.

4. Programowanie zadań inwestycyjnych.

Przedstawione zadania inwestycyjne realizują cele strategiczne ujęte w przyjętej Strategii Rozwoju Gminy Świdziebnia do roku 2015 biorąc pod uwagę następujące uwarunkowania:

- czas realizacji Planu, określając perspektywę 2007-2013 lat na wdrożenie projektów (przy corocznej ewaluacji Planu i stąd wynikających możliwości bieżącego uzupełniania Planu o nowe zadania).
- realność zadań, co oznaczało dla ekspertów przygotowujących Plan konieczność skupienia się na projektach, które mogą być wdrożone, biorąc pod uwagę zasoby własne samorządu gminy.

Tab. 1. Harmonogram zadań inwestycyjnych z uwzględnieniem wkładu finansowego Gminy Świdziebnia

CELE / DZIAŁANIA	OD KIEDY	DO KIEDY	WARTOŚĆ PROJEKTU I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	LATA REALIZACJI KWOTA [tys] PLN							
				2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	RAZEM
1. Wszechstronnie rozwinięta i nowoczesna infrastruktura techniczna				243	610,5	587,5	850	277,5	45	117	2730,5
Modernizacja i przebudowa dróg gminnych: Janowo-Mełno(Brodniczka) Janowo pod Szkołę Janowo kol. Bielki centrum Brodniczka	2007-2008		3.000.000 środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego + budżet gminy	200	250						450
Modernizacja drogi Zasadki - wieś	2008		100.000 środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego + budżet gminy		15						15
Przebudowa drogi Zasady - Kotownica	2010		450.000 środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego + budżet gminy				67,5				67,5
Przebudowa drogi Rokitnica Wieś -Dzierzno	2011		800.000 środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego + budżet gminy					120			120
Przebudowa drogi Rokitnica Nowa -Dzierzno	2013		780.000 środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego + budżet gminy							117	117
Modernizacja drogi Księża - Gołkowo	2010		450.000 środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego + budżet gminy				67,5				67,5
Modernizacja drogi Dzierzno- Grzęby	2011		650.000 środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego + budżet gminy					97,5			97,5
Modernizacja drogi Świdziebnia-Ciszyn	2010		200.000 środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego + budżet gminy				30				30

Modernizacja drogi Świdziebnia-Parcele	2007	260.000 środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego + budżet gminy	39								39
Modernizacja drogi Janowo(Bolechewicz) od szosy w kierunku wsi	2012	300.000 środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego + budżet gminy						45			45
Modernizacja drogi Michałki (Stawiska)	2009	250.000 środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego + budżet gminy			40						40
Modernizacja drogi z Zasadach (centrum wsi)	2008	250.000 środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego + budżet gminy		40							40
Modernizacja oczyszczalni ścieków w Świdziebni	2010	2.000.000 środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego + budżet gminy				300					300
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy	2008-2011	1.600.000 środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego + budżet gminy		60	60	60	60				240
Budowa mini oczyszczalni przy Szkole w Janowie, Michałkach	2008-2009	50.000 środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego + budżet gminy		4	3,5						7,5
Budowa kanalizacji zbiorowej na terenie gminy	2009	500.000 środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego + budżet gminy			75						75
Uporządkowanie gospodarki odpadami na terenie gminy	2007-2009	80.000 środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego + budżet gminy	4	4	4						12
Wymiana sieci wodociągowej w miejscowości Rokitnica Wieś	2008	200.000 środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego + budżet gminy		40							40
Wybudowanie chodnika , modernizacja istniejącej drogi, wykonanie kolektora deszczowego na osiedlu	2010	1.500.000 środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego + budżet gminy				225					225

domków jednorodzinnych w Świdziebni I + II											
Renowacja parku wiejskiego w Świdziebni	2008	150.000 budżet gminy + PROW		37,5							37,5
Remont kapitalny budynku – mieszkania socjalne w Świdziebni	2009	400.000 budżet gminy			400						400
Budynek administracyjny w Świdziebni - zmiana systemu ogrzewania	2010	100.000 budżet gminy					100				100
2. Towarowe rolnictwo i rozwinięte przetwórstwo rolno-spożywcze											
Powołanie organizacji reprezentujących interesy rolników	2007-2009	50.000 udziałowcy									
3. Klimat gospodarczy dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw											
			5	5	5	10	10	160	155		350
Inkubator przedsiębiorczości	2010-2012	100.000 środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego +budżet gminy				5	5	5			15
Uzbrojenie nowych terenów usługowo-produkcyjnych oraz mieszkalnych w miejscowości Świdziebnia, Ostrów	2007-2013	2.000.000 środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego +budżet gminy						150	150		300
Promocja gospodarcza gminy	2007-2013	5.000 rocznie budżet gminy	5	5	5	5	5	5	5		35
4. Efektywne podnoszenie poziomu edukacji mieszkańców											
				365	300	180	150	225	225		1445
Organizowanie zajęć pozalekcyjnych	2008-2013	300.000 Europejski Fundusz Społeczny									

Adaptacja części budynku remizy OSP w Zasadach na świetlice wiejską	2009	300.000 budżet gminy + PROW			75					75
Adaptacja części budynku remizy OSP w Świdziebni na świetlice wiejską i bibliotekę	2008	500.000 budżet gminy + PROW		125						125
Adaptacja części budynku remizy OSP w Rokitnicy Wsi na świetlice wiejską	2008	300.000 budżet gminy + PROW		75						75
Adaptacja budynku remizy OSP w Janowie na świetlicę wiejską	2010	400.000 budżet gminy + PROW				80				80
Remont Szkoły Podstawowej w Świdziebni	2009	1.500.000 środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego + budżet gminy			225					225
Remont Szkoły Podstawowej w Janowie	2010	1.200.000 środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego + budżet gminy				180				180
Remont Szkoły Podstawowej w Michałkach	2011	1.000.000 środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego + budżet gminy					150			150
Modernizacja boiska sportowego z całą infrastrukturą przy Gimnazjum w Świdziebni	2008	1.100.000 środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego + budżet gminy		165						165
Budowa boiska szkolnego wraz z salą gimnastyczną przy Szkole podstawowej w Janowie	2012	1.500.000 środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego + budżet gminy						225		225
Budowa boiska szkolnego wraz z salą gimnastyczną przy Szkole podstawowej w Michałkach	2013	1.500.000 środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego + budżet gminy							225	225
Budowa boiska szkolnego wraz z salą gimnastyczną przy Szkole podstawowej w Świdziebni	2010	1.500.000 środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego + budżet gminy				225				225
Razem w latach:			323	665,5	847,5	1345	437,5	430	497	4545,5

5. Gmina Świdziebnia w strategicznych opracowaniach planistycznych.

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem programowym, który integruje potrzeby społeczności lokalnej w zakresie ładu społeczno - gospodarczego. W swoich ustaleniach bazuje na dokumentach i programach planistycznych będących podstawą polityki regionalnej zarówno na poziomie krajowym, wojewódzkim jak i powiatowym. Zgodność Planu Rozwoju Lokalnego ze strategicznymi dokumentami planistycznymi jest warunkiem koniecznym jego skutecznej realizacji.

W podstawowym opracowaniu tego rodzaju o charakterze regionalnym, jakim jest *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego*, gmina Świdziebnia postrzegane jest ośrodek wyspecjalizowanej funkcji rolniczej w obszarze o przeciętnych a nawet niekorzystnych warunkach rozwoju. Zapisy w dokumentach poziomu regionalnego implikują, że inicjatywy prorozwojowe samorządu lokalnego wzmacniające funkcje gminy jako lokalnego ośrodka rozwoju, mogą liczyć na wsparcie ze strony władz powiatowych.

Większość z działań przewidzianych do realizacji przez niniejszy Plan Rozwoju Lokalnego wynika właśnie z założeń programowych *Strategii Rozwoju Powiatu Brodnickiego*. Są to przede wszystkim zadania, których wdrożenie należy do kompetencji władz samorządowych, jak również inne projekty, których realizacja zależy od zaangażowania władz powiatowych, lokalnej społeczności lub inwestorów zewnętrznych. *Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego* jako cel nadrzędny stawia realizację działań służących wielostronnej poprawie warunków życia mieszkańców województwa, w tym aktywizacja gospodarcza i społeczna na obszarach wiejskich. Spójność dokumentów planistycznych na wszystkich poziomach zapewnia zrównoważony rozwój naszego kraju we wszystkich dziedzinach życia.

6. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu.

Podstawowymi wskaźnikami osiągnięcia celów zamierzonych inwestycji są założone w strategii dające się zmierzyć wzrosty w obszarach, na które omawiane w Planie Rozwoju Lokalnego zadania inwestycyjne mają istotny wpływ. Zadania objęte interwencją w ramach Planu Rozwoju Lokalnego w latach 2007 – 2013 realizowane będą w ramach trzech podstawowych obszarów. Założono możliwość aktualizacji Planu Rozwoju Lokalnego w trakcie jego wdrażania, jednakże polegającej głównie na rozszerzaniu katalogu zadań – zarówno w obrębie projektów bezpośrednio objętych interwencją planu, jak też zadań komplementarnych. W sytuacji wystąpienia silnych, niekorzystnych uwarunkowań zewnętrznych (np. brak możliwości otrzymania środków zewnętrznych, zwłaszcza UE, brak wymaganych, niezależnych od Urzędu Gminy zezwoleń na inwestycje, zmiany systemu dofinansowania inwestycji publicznych z budżetu państwa, itp.) możliwa jest weryfikacja przyjętego katalogu działań i zadań.

Usystematyzowanie poszczególnych zapisów przedstawia poniższe zestawienie priorytetów rozwoju oraz celów operacyjnych odpowiednio niższych poziomów:

Cel strategiczny: Wszechstronnie rozwinięta i nowoczesna infrastruktura techniczna

Problemem o zasadniczym znaczeniu dla gminy, jest niewydolny układ komunikacyjny, zwłaszcza przebiegająca przez jej obszar droga powiatowa w kierunku Brodnicy oraz droga powiatowa w kierunku Rypina, stanowiąca znaczną uciążliwość dla mieszkańców. Strategicznym kierunkiem rozwoju gminy jest modernizacja i rozbudowa jej układu komunikacyjnego. Dzięki temu będzie można wykorzystywać walory gminy i utrzymać w przyszłości jego konkurencyjną przewagę, przy założeniu ograniczenia uciążliwości ruchu tranzytowego dla mieszkańców. Przebudowa i modernizacja odcinków dróg gminnych w znacznym stopniu poprawią sytuację komunikacyjną gminy, uwolnią nowe tereny pod inwestycje oraz poprawią warunki aerasanitarne i akustyczne związane z uciążliwościami komunikacyjnymi.

Słabością konieczną do przezwyciężenia jest brak gazu przewodowego. Intensyfikacja działań władz miasta wobec decydentów ds. gazyfikacji powinna tą sytuację zmienić.

Jednym z istotnych zadań własnych samorządu terytorialnego jest zabezpieczenie mieszkań socjalnych i komunalnych. Stąd wśród działań umieszczono zapisy o pozyskaniu mieszkań komunalnych i socjalnych (poprzez budowę lub wykupy) oraz odnowie ich stanu technicznego.

Stan środowiska naturalnego ma istotne znaczenie dla warunków życia mieszkańców, lokowania inwestycji, ruchu turystycznego. Zaplanowano inwestycje polegające na budowie i modernizacji systemu zaopatrzenia w wodę, modernizacji sieci kanalizacji deszczowej i oczyszczalni ścieków.

Cele operacyjne:

Rozwój mieszkalnictwa społecznego
Zwiększenie bezpieczeństwa publicznego
Zabezpieczenie potrzeb komunalnych mieszkańców
Rewitalizacja obszarów wiejskich

Wskaźniki produktu:

- 28,5 km przebudowanych i zmodernizowanych dróg
- doprowadzony gaz do gminy
- zmodernizowanie 10 mieszkań komunalnych i socjalnych
- 2 budynki poddane renowacji
- zmodernizowana oczyszczalnia ścieków

Wskaźniki rezultatu:

- zwiększenie przepustowości dróg, skrócenie czasu przejazdu
- dostępność gazu w gminie
- poprawa bezpieczeństwa energetycznego

Oddziaływanie: zwiększenie dochodów mieszkańców w 2013 r. o nie mniej niż 10 % w stosunku do roku 2005 oraz ograniczenie bezrobocia i zmniejszenie patologii. Zmniejszy się liczba korzystających z pomocy społecznej o nie mniej niż 20 % w stosunku do roku 2005, polepszenie warunków mieszkaniowych społeczności lokalnej; poprawa środowiska naturalnego, polepszenie estetyki miasta.

Cel strategiczny : Towarowe rolnictwo i rozwinięte przetwórstwo rolno-spożywcze

Jednym z problemów rozwoju działalności rolniczej jest niezadowalający poziom rozwoju usług około rolniczych w tym organizacja przetwórstwa i zbytu produktów rolnych, co skutkuje niskim poziomem przedsiębiorczości lokalnej w tym sektorze gospodarki. Receptą na stan istniejący powinno być może być tworzenie grup producenckich i zrzeszeń rolników, tworzenie lokalnych rynków żywnościowych (od producenta do konsumenta), promowanie na obszarze gminy rolnictwa, produkującego zdrową żywność i chroniącego środowisko, przetwórstwo produktów rolno – spożywczych. Sytuacja ta wymaga aktywnej postawy samorządu lokalnego, który swoją rolę widzi w stwarzaniu warunków do tego, aby praca rolników była bardziej opłacalna i efektywna.

Cele operacyjne:

poprawa poziomu rozwoju usług około rolniczych

Wskaźniki produktu:

- powołanie organizacji reprezentujących interesy rolników

Wskaźniki rezultatu:

- wzrost świadomości i zachowań przedsiębiorczych wśród rolników i producentów w sektorze przetwórczym

Oddziaływanie: zwiększenie dochodów rolników i przedsiębiorców w 2013 r. o nie mniej niż 10 % w stosunku do roku 2005

Cel strategiczny : Klimat gospodarczy dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw

Wzmocnienie potencjału gospodarczego Gminy Świdziebnia służyć mają zadania realizujące cel strategiczny jakim jest poprawa klimatu gospodarczego dla małych i średnich przedsiębiorstw. W ramach działań planowane jest utworzenie inkubatora przedsiębiorczości, który mógłby wspierać przedsiębiorczych mieszkańców mających pomysły na własną firmę, otworzyć ją i pomóc w jej prowadzeniu, dając do dyspozycji wyposażone miejsce pracy, pełną infrastrukturę, księgowość i pomoc prawną. Wzmocnieniu pozycji MŚP na lokalnym i regionalnym rynku będzie służyć rozwój lokalnych funduszy udzielających przedsiębiorcom pożyczek i gwarancji kredytowych gdzie mieszkańiec nie posiadający zdolności kredytowej mógłby dokapitalizować inkubowaną działalność.

Oprócz wspierania rozwoju i promowania zachowań przedsiębiorczych gminie potrzebny jest zastrzyk zewnętrznego kapitału. W tym celu należy przygotować zasoby pod inwestycje zarówno typu „*green field*” jak i „*brown field*”. Planuje się więc uzbrojenie 8 lokalizacji w gminie, które będą mogły być przeznaczone pod nowe inwestycje. By wzmocnić atrakcyjność inwestycyjną gminy należy zadbać również o plan promocji gospodarczej gminy. Zorientowane marketingowo samorządy lokalne większość środków przeznaczają na zadania prorozwojowe kierowane na wzrost nowych miejsc pracy a nie na bieżącą konsumpcję.

Cel operacyjne:

- wzmocnienie potencjału gospodarczego gminy
- wzrost zachowań przedsiębiorczych wśród mieszkańców

Wskaźniki produktu:

- utworzenie inkubatora przedsiębiorczości
- utworzenie punktu konsultacyjnego funduszy pożyczkowych i gwarancji kredytowych
- uzbrojenie nowych terenów inwestycyjnych – 8 lokalizacji
- marketingowy plan promocji gospodarczej gminy

Wskaźniki rezultatu:

- od 2008 do 2013 wzrost miejsc pracy o 50
- 2 inwestorów zainwestowało w gminie

Oddziaływanie: wzrost udziału w podatkach gminy od osób fizycznych i prawnych o 15 % w stosunku do roku 2005,

Cel strategiczny Efektywne podnoszenie poziomu edukacji mieszkańców

Świdziebnia jako jeden z lokalnych ośrodek równoważenia rozwoju, upatruje jednej ze swoich szans w rozwoju sfery edukacji. Wymaga to rozszerzenia oferty edukacyjnej, w tym głównie kształcenia na poziomie ustawicznym wraz z możliwością utworzenia uniwersytetu III wieku.

Jednym z najważniejszych czynników sprzyjających rozwojowi nowoczesnego społeczeństwa jest dostęp do informacji. Aby umożliwić nieskrępowany do niej dostęp, Świdziebnia włączy się w ogólnoswiatową sieć internetową poprzez budowę radiowej sieci informatycznej, co da możliwość faktycznego, bieżącego dostępu do światowych zasobów wiedzy, korzystania z różnorodnych archiwów, kształcenia na odległość itp. W tym celu zmodernizowane zostaną szkoły podstawowe w Świdziebni, Janowie i Michałkach wraz z budową i modernizacją infrastruktury sportowej. Planuje się rozbudowę i budowę obiektów sportowo-rekreacyjnych, doposażenie terenów sportowo-rekreacyjnych w urzędzenia do uprawiania sportu. Zwiększenie dostępności obiektów sportowych dla dzieci i młodzieży szkolnej oraz aktywizacja tej grupy do czynnego uprawiania sportu, powinna przynieść efekty w postaci zmniejszania patologii i ograniczenia wykroczeń o charakterze kryminalnym. Planuje się również zaadaptowanie remiz ochotniczej straży pożarnej na świetlice wiejskie, które animować będą sferę kulturalno-edukacyjną.

Cele operacyjne:

Budowa społeczeństwa informacyjnego

Nowoczesna oferta edukacyjna

Kształcenie ustawiczne

Różnorodna i nowoczesna baza sportowa

Wskaźniki produktu:

- przekazanie 15 komputerów rocznie do szkół
- rozproszczenie internetowej sieci w gminie drogą radiową
- utworzenie pracowni internetowych w szkołach podstawowych i świetlicach wiejskich
- wybudowane 2 boiska sportowe
- zmodernizowane 1 boisko sportowe
- adaptacja 2 remiz OSP na świetlice wiejskie
- adaptacja 1remizy OSP na świetlice wiejską wraz z biblioteką.

Wskaźniki rezultatu:

- zwiększenie dostępności do komputerów w szkołach do poziomu 25 uczniów/1 stanowisko komputerowe,
- zwiększenie oferty edukacyjnej,
- zwiększenie dostępności do zasobów Internetu,
- zwiększenie liczby korzystających z urządzeń sportowych, co najmniej o 20%.

Oddziaływanie: zwiększenie konkurencyjności edukacyjnej gminy, lepiej wykształcone społeczeństwo, lepiej przygotowana kadra dla inwestorów, zdrowsze społeczeństwo, zwiększenie estetyki gminy (zmniejszenie wandalizmu),

7. Plan finansowy

Prognozując działania, zwłaszcza inwestycyjne, nie sposób oceniać realności ich wdrożenia, bez porównania orientacyjnych choćby nakładów na te zadania, z możliwościami finansowymi samorządu. Dowodzi to konieczności sporządzenia, w trakcie opracowywania Planu Rozwoju Lokalnego, prognoz budżetu (planowanych dochodów i wydatków), w układzie wieloletnim, odpowiadającym horyzontowi czasowemu samego Planu. Pomędzy prognozami budżetu a katalogiem zadań istnieje wzajemny związek, ponieważ od charakteru zadania zależy, czy może być ono współfinansowane zewnętrznie (fundusze pomocowe, resortowe itp.). Ponieważ okres, na który sporządzono Strategię, a później Plan Lokalny opiewa na okres 2007 – 2013, wszelkie rozważania o finansowaniu zadań, zwłaszcza w późniejszym jego etapie, obarczone są dużym stopniem ryzyka.

Sformułowane w Lokalnym Planie Rozwoju zadania inwestycyjne wykraczają w wielu przypadkach poza ustawowe kompetencje samorządu terytorialnego. Stąd też ich finansowanie będzie uzależnione od instytucji odpowiedzialnych za ich realizację. I tak, wymienić można następujące źródła finansowania działań i projektów:

- budżet gminy,
- budżet Starostwa Powiatowego,
- budżet Państwa,
- budżet Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
- środki Unii Europejskiej.

Istnieją możliwości skorzystania ze środków europejskich w dofinansowywaniu projektów własnych gmin, stowarzyszeń, instytucji, firm. Jednakże jedną z podstawowych zasad stosowanych przy unijnym wsparciu projektów, jest zasada współfinansowania zadań, a nie ich całkowitego finansowania. Wielkość tego dofinansowania uzależniona jest od charakteru projektu, od statusu projektodawcy oraz od partnerów w projekcie.

Według projektu Regionalnego Programu Operacyjnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego w nowym okresie programowania będą istniały możliwości dofinansowania zadań inwestycyjnych w ramach następujących osi priorytetowych:

- Oś priorytetowa 1. Rozwój infrastruktury technicznej*
- Oś priorytetowa 2. Zachowanie i racjonalne użytkowanie środowiska*
- Oś priorytetowa 3. Rozwój infrastruktury społecznej*
- Oś priorytetowa 4. Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego*
- Oś priorytetowa 5. Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw*
- Oś priorytetowa 6. Wsparcie rozwoju turystyki*
- Oś priorytetowa 7. Wspieranie przemian w miastach i w obszarach wymagających odnowy*
- Oś priorytetowa 8. Pomoc techniczna*

Celem pierwszego priorytetu jest przyspieszenie społeczno-gospodarczego rozwoju regionu, poprawa jego atrakcyjności dla zwiększenia konkurencyjności poprzez inwestycje w infrastrukturę techniczną.

W ramach powyższego priorytetu możliwe jest sfinansowanie budowy i przebudowy regionalnych układów drogowych; dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą. W ramach priorytetu 2. możliwe jest sfinansowanie działania, które chce podjąć gmina mając na celu zmniejszenie ilości zanieczyszczeń środowiska w wyniku modernizacji urządzeń i sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz oczyszczalni ścieków.

Priorytet 3. promuje kulturę, edukację, rekreację i sport jako czynniki stymulujące rozwój społeczny i gospodarczy oraz ochronę dziedzictwa kulturowego, a więc działania podkreślające rolę sportu oraz dziedzictwa kulturowego w kreowaniu wizerunku i promocji gminy oraz regionu.

W ramach piątego priorytetu, którego celem jest wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw, możliwe jest finansowanie rozwoju instytucji obsługi inwestora oraz punktów informacyjnych, których jakość niewątpliwie wpływa na atrakcyjność inwestycyjną gminy, jak również rozwoju instytucjonalnego i poszerzania oferty finansowego wspierania przedsiębiorczości. Priorytet ten finansuje również działania zmierzające do wzmocnienia atrakcyjności inwestycyjnej gminy przez uzbrajanie nowych terenów przemysłowych.

Zadania realizowane na terenie miejscowości do 2 tys. mieszkańców będą mogły być wspierane w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, który w osi III zakłada dofinansowanie inwestycji określonych działaniem: odnowa i rozwój wsi.

Warto wspomnieć również, że projekty tzw. „miękkie” będzie można realizować w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz dotyczące osób związanych z rolnictwem i leśnictwem z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 zwłaszcza z działań objętych osią I. Natomiast duże projekty o charakterze grupowym z zakresu ochrony środowiska i infrastruktury transportowej, w ramach Funduszu Spójności i finansowanego przez niego Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko

Analiza kondycji finansowej gminy w związku z realizacją planowanych zadań inwestycyjnych w latach 2007 – 2013

Aktualna i prognozowana sytuacja finansowa Gminy Świdziebnia w okresie 2007-2013 została sporządzona z uwzględnieniem planowanych wydatków związanych z realizacją zadań określonych w Strategii Rozwoju. Dochody oraz wydatki skorygowano w poszczególnych latach o wskaźnik cen publikowany przez GUS. Prezentacja wyników zawarta jest w poniższych tabelach.

Gmina zaplanowała na lata 2007 – 2013 szereg zadań inwestycyjnych. Zaplanowane inwestycje będą finansowane ze środków własnych, unijnych, budżetu państwa oraz innych źródeł zewnętrznych.

Tab. 2. Prognoza dochodów budżetu gminy Świdziebnia w tys. PLN

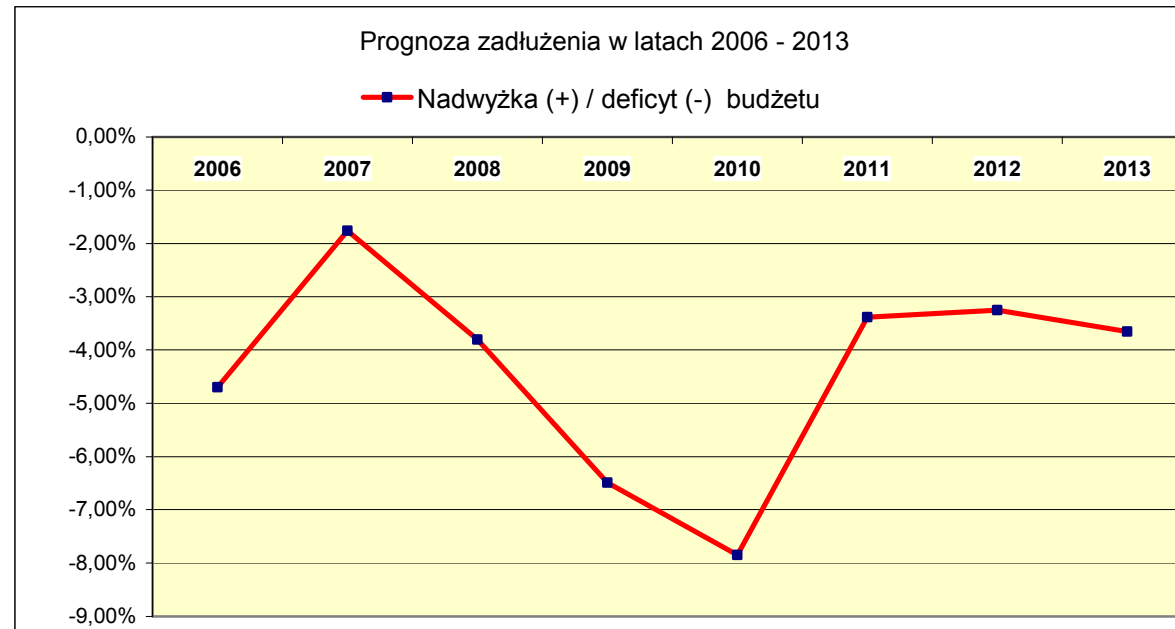
DOCHODY BUDŻETU GMINY ŚWIDZIEBIA	Wykonanie 2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Transport i łączność	15	800	400	200	-	-	-	-
Gospodarka mieszkaniowa	291	11	11	11	12	12	12	12
Działalność usługowa	-	-	-	-	-	-	-	-
Administracja publiczna	68	67	-	68	69	70	71	71
Urzędy naczelnych org. władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	14	1	1	1	20	20	1	1
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobow. prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	1333	1215	1350	1377	1385	1395	1450	1515
Różne rozliczenia	6247	6738	6934	7180	7300	7526	7700	7900
Oświata i wychowanie	171	39	39	39	39	40	41	41
Szkolnictwo wyższe	-	-	-	-	-	-	-	-
Pomoc społeczna	2944	2545	2600	2650	2700	2750	2800	2830
Edukacyjna opieka wychowawcza	276	156	280	285	285	290	295	300
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	-	26	27	29	30	30	30	30
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	11	-	8	10	10	10	10	10
Kultura fizyczna i sport	-	-	-	-	-	-	-	-
Rolnictwo i łowiectwo	400	279	350	350	355	357	360	370
Bezp. pub. i och. przeciwpoż.	6	-	-	-	-	-	-	-
RAZEM DOCHODY	11776	11877	12000	12200	12205	12500	12770	13080

Tab. 3. Prognoza wydatków budżetu gminy Świdziebnia w tys. PLN.

WYDATKI BUDŻETU GMINY ŚWIDZIEBNA	Wykonanie 2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Rolnictwo i łowiectwo	1592	560	600	600	450	550	566	581
Transport i łączność	193	1130	1100	960	400	400	400	400
Turystyka	-	-	-	-	-	-	-	-
Gospodarka mieszkaniowa	15	20	20	25	400	50	50	50
Działalność usługowa	32	37	20	23	25	27	28	30
Administracja publiczna	940	1057	1100	1110	1150	1300	1350	1350
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	14	1	1	1	20	20	1	1
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	79	79	80	80	85	87	90	92
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobow. prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	29	30	31	32	33	34	35	37
Obsługa długu publicznego	51	75	75	70	70	72	75	75
Różne rozliczenia	-	15	-	-	-	-	-	-
Oświata i wychowanie	5463	5190	5310	5588	5800	6020	6200	6400
Szkolnictwo wyższe	-	-	-	-	-	-	-	-
Ochrona zdrowia	43	57	54	54	57	58	60	60
Pomoc społeczna	3248	2921	2907	2910	2950	3100	3120	3200
Edukacyjna opieka wychowawcza	389	268	300	320	331	335	338	340
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	144	412	398	1042,5	1312,5	717,5	715	787
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	112	208	282,5	197	125	127	130	132
Kultura fizyczna i sport	13	30	197	35	37	40	42	42
RAZEM	12357	12090	12475,5	13047,5	13245,5	12937,5	13200	13577

Tab.4. Nadwyżka/deficyt budżetu w tys. zł

	Wykonanie 2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Nadwyżka (+) / deficyt (-) budżetu	- 581	-213	-475,5	-847,5	-1040,5	-437,5	-430	-497

Tab.5. Udział zadłużenia w wydatkach ogółem

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Udział zadłużenia w wydatkach ogółem	-4,70%	-1,76%	-3,81%	-6,49%	-7,85%	-3,38%	-3,25%	-3,66%

Poziom zadłużenia został przedstawiony jako stosunek deficytu (wydatki pomniejszone o dochody) do wydatków ogółem w poszczególnych latach. Na powyższym wykresie obserwujemy prognozę zadłużenia gminy w latach 2006-2013. Owe zadłużenie wynika z zaplanowanych działań inwestycyjnych. Wielkość zadłużenia w okresie prognozowanym na lata 2007–2013 mieści się w bezpiecznym przedziale od 1,76% do 7,85% całości wydatków gminy. Zadłużenie na takim poziomie nie zagraża płynności finansowej.

Gmina zgodnie z wytycznymi programów UE musi zapewnić część środków potrzebnych na realizację inwestycji. Po ogólnym oszacowaniu kosztów poszczególnych projektów gmina zadeklarowała wkład własny na finansowanie realizacji poszczególnych projektów. Poniżej przedstawiona została tabela zawierająca strukturę finansowania oraz rozmieszczenie w czasie planowanych projektów. Struktura finansowania planowanych projektów, uwzględnia wkładu gminy.

Tab.6. Harmonogram planowanych zadań

CELE / DZIAŁANIA	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Wszelchstronnie rozwinięta i nowoczesna infrastruktura techniczna							
Modernizacja i przebudowa dróg gminnych: Janowo-Mełno(Brodniczka)	1.333.000	1.667.000					
Janowo pod Szkołę Janowo kol. Bielki centrum Brodniczka	200.000	250.000					
Modernizacja drogi Zasadki - wieś		100.000					
		15.000					
Przebudowa drogi Zasady - Kotwica				450.000			
				67.500			
Przebudowa drogi Rokitnica Wieś -Dzierzno					800.000		
					120.000		
Przebudowa drogi Rokitnica Nowa -Dzierzno							780.000
							117.000
Modernizacja drogi Księżę - Gołkowo				450.000			
				67.500			
Modernizacja drogi Dzierzno-Grzęby					650.000		
					97.500		
Modernizacja drogi Świdziebnia-Ciszyn				200.000			
				30.000			
Modernizacja drogi Świdziebnia-Parcele	260.000						

	39.000						
Modernizacja drogi Janowo (Bolechewicz) od szosy w kierunku wsi						300.000	
						45.000	
Modernizacja drogi Michałki (Stawiska)			250.000				
			45.000				
Modernizacja drogi w Zasadach (centrum wsi)		250.000					
		40.000					
Modernizacja oczyszczalni ścieków w Świdziebni				2.000.000			
				300.000			
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy		400.000	400.000	400.000	400.000		
		60.000	60.000	60.000	60.000		
Budowa mini oczyszczalni przy Szkole w Janowie, Michałkach		27.000	23.000				
		4.000	3.500				
Budowa kanalizacji zbiorowej na terenie gminy			500.000				
			75.000				
Uporządkowanie gospodarki odpadami na terenie gminy	27.000	27.000	26.000				
	4.000	4.000	4.000				
Wymiana sieci wodociągowej w miejscowości Rokitnica Wieś		200.000					
		40.000					

Wybudowanie chodnika , modernizacja istniejącej drogi, wykonanie kolektora deszczowego na osiedlu domków jednorodzinnych w Świdziebni I + II				1.500.000			
				225.000			
Renowacja parku wiejskiego w Świdziebni		150.000					
		37.500					
Remont kapitalny budynku – mieszkania socjalne w Świdziebni			400.000				
			400.000				
Budynek administracyjny w Świdziebni - zmiana systemu ogrzewania				100.000			
				100.000			
2. Towarowe rolnictwo i rozwinięte przetwórstwo rolno-spożywcze							
Powołanie organizacji reprezentujących interesy rolników	50.000						
3. Klimat gospodarczy dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw							
Inkubator przedsiębiorczości				33.000	33.000	34.000	
				5.000	5.000	5.000	
Uzbrojenie nowych terenów usługowo-produkcyjnych) w miejscowości Świdziebnia, Ostrów						1.000.000	1.000.000
						150.000	150.000
Promocja gospodarcza gminy	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
4. Efektywne podnoszenie poziomu edukacji mieszkańców							

Organizowanie zajęć pozalekcyjnych		50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Adaptacja części budynku remizy OSP w Zasadach na świetlice wiejską			300.000				
			75.000				
Adaptacja części budynku remizy OSP w Świdziebni na świetlice wiejską		500.000					
		125.000					
Adaptacja części budynku remizy OSP w Rokitnicy Wsi na świetlice wiejską		300.000					
		75.000					
Adaptacja budynku remizy OSP w Janowie na świetlicę wiejską				400.000			
				80.000			
Remont Szkoły Podstawowej w Świdziebni			1.500.000				
			225.000				
Remont Szkoły Podstawowej w Janowie				1.200.000			
				180.000			
Remont Szkoły Podstawowej w Michałkach					1.000.000		
					150.000		
Modernizacja boiska sportowego z całą infrastrukturą przy Gimnazjum w Świdziebni		1.100.000					
		165.000					
Budowa boiska szkolnego wraz z salą gimnastyczną przy Szkole podstawowej w Janowie						1.500.000	
						225.000	

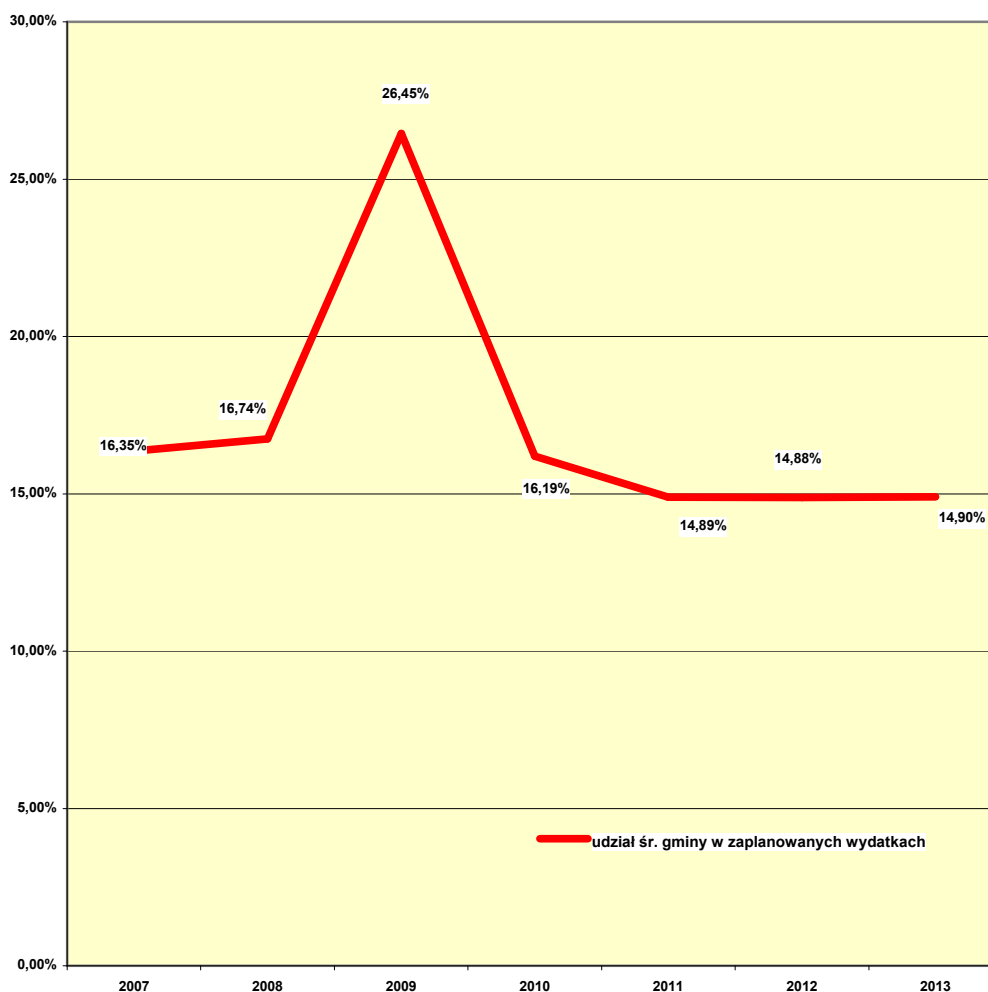
							1.500.000
Budowa boiska szkolnego wraz z sala gimnastyczną przy Szkole podstawowej w Michałkach							225.000
				1500.000			
Budowa boiska szkolnego wraz z sala gimnastyczną przy Szkole podstawowej w Świdziebni				225.000			

Wartości na czerwono określają wkład własny gminy, wartości w szarych polach - całkowite planowane wydatki na realizację poszczególnych zadań – w rozbiściu na lata

Tab.7. Zapotrzebowanie na środki

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Suma
zapotrzebowanie na środki	1 975 000	4 426 000	3 490 000	8 288 000	2 938 000	2 889 000	3 335 000	27 341 000
środki gminy	323 000	745 500	887 500	1 345 000	437 500	430 000	497 000	4 645 500
udział środków gminy w zaplanowanych wydatkach	16,35%	16,8%	25,4%	16,2%	14,9%	14,9%	14,9%	17,0%

**Udział środków gminy
w zaplanowanych wydatkach**

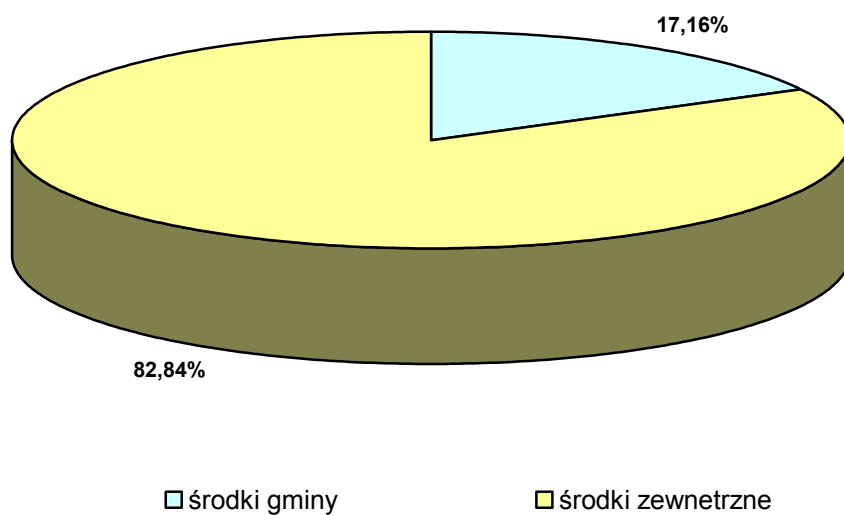
Udział środków własnych w planowanych inwestycjach przyjęto zakładając maksymalny, możliwy do uzyskania poziom dofinansowania określony w projektach programów operacyjnych.

Na powyższym wykresie obserwujemy, iż udział środków gminy utrzymuje się na średnim poziomie ok. 605 tys. zł w zaplanowanych wydatkach. Analizowane wykresy pozwalają zidentyfikować trend, który ma charakter degresywny. Dynamika spadku udziału własnego w latach 2007-2013 przy skrajnych wartościach w 2009 roku – 26,45% i 14,8% w 2012 oznacza, że w 2013 udział własny gminy zmniejszy się ok. 1,8 razy w stosunku do roku 2009. Spadek udziału środków własnych w finansowaniu zaplanowanych wydatków w znaczący sposób ułatwi ubieganie się o środki pomocowe UE. Struktura finansowania wydatków w poszczególnych latach obrazuje stosunek sumy wkładu własnego gminy w finansowanie poszczególnych projektów w danym roku do sumy planowanych wydatków ogółem w danym roku.

Tab.8. Struktura finansowania wydatków

Struktura finansowania wydatków 2006-2013	24 705 000 zł
środki gminy	4 240 500 zł
środki zewnętrzne	20 464 500 zł

Struktura finansowania wydatków 2007-2013

Struktura finansowania wydatków w latach 2007 – 2013 obrazuje stosunek sumy wydatków własnych gminy na realizację projektów w latach 2007 – 2013 do sumy zaplanowanych wydatków ogółem w tym okresie. Wkład własny gminy kształtował będzie się średnio na poziomie 17,1%.

8. Implementacja Planu Rozwoju Lokalnego oraz jego monitorowania

Opracowany Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem formułowanym na lata 2007 – 2013. Sformułowane działania i zadania realizacyjne wykraczają w wielu przypadkach poza ustawowe kompetencje samorządów terytorialnych. Jest to zgodne z przyjętą metodologią formułowania strategii rozwoju lokalnego, która zakłada definiowanie zadań nie z punktu widzenia ustawowych kompetencji samorządów terytorialnych, lecz konieczności zaspokajania określonych potrzeb społeczno-gospodarczych w przyjętym horyzoncie czasu.

Mimo tego, głównym podmiotem odpowiedzialnym za realizację ustaleń Planu Rozwoju jest Rada i Wójt Gminy. W przypadku zadań wykraczających poza swoje ustawowe kompetencje winny oni prowadzić określone działania inspirujące, stymulujące i wspierające w stosunku do innych podmiotów, a także nawiązywać z nimi współpracę i współdziałanie przy realizacji określonych zadań. Do takich podmiotów zaliczyć można:

- mieszkańców gminy lub ich reprezentantów,
- władze gmin ościennych, powiatu,
- administrację rządową szczebla centralnego (poszczególne ministerstwa i urzędy centralne),
- administrację ogólną i specjalną,
- urząd wojewody i podległe mu służby,
- organizacje i instytucje międzynarodowe (np. pomocowe),
- instytucje i organizacje naukowe, badawczo-rozwojowe oraz szkoły wyższe,
- instytucje upowszechniania kultury i sztuki oraz służby zdrowia,
- instytucje, wchodzące w skład tzw. otoczenia biznesu (np. banki, fundacje, agencje),
- podmioty gospodarcze,
- organizacje zawodowe i społeczne (np. izby gospodarcze, stowarzyszenia zawodowe, kulturalne, sportowe, organizacje ekologiczne).

Do dokumentu ramowego począwszy od roku 2007 powinny być przygotowywane plany kilkuletnie (na okres 3-5 lat), określające zadania rzeczowe o wieloletnim horyzoncie czasowym, zawierające terminy ich realizacji, osoby odpowiedzialne za realizację, nakłady finansowe i źródła ich pokrycia. Do nich powinno się corocznie przygotowywać operaty, tworzone na okres jednego roku, z uwzględnieniem założeń budżetowych przyjętych przez Radę Gminy. Dopiero w tych dokumentach, w odniesieniu do każdego celu operacyjnego, nakreślone zostaną szczegółowe działania i zadania mające oparcie w budżecie.

Kluczowym zagadnieniem jest wybór jednostki odpowiedzialnej za wdrażanie Planu Rozwoju Lokalnego. Możliwe są dwa warianty:

1. Powierzenie jednemu z pracowników Urzędu Gminy zadań, bądź wyodrębnienie w strukturze Urzędu jednostki odpowiedzialnej za programowanie, planowanie i monitorowanie realizacji Strategii i Planu,

2. Utworzenie, z udziałem zainteresowanych podmiotów (firm, stowarzyszeń, organizacji) odrębnej jednostki (fundacji, agencji itp.) i powierzenie jej odpowiedzialności za wdrażanie Planu.

Osobnym zagadnieniem natomiast jest monitorowanie realizacji Planu. Zastosowanie uspołecznionej metody budowania Planu z udziałem przedstawicieli mieszkańców, powoduje, że jej wdrażanie może budzić powszechne zainteresowanie. W związku z tym, zasadnym byłoby powołanie przez Wójta, przy współdziałaniu Rady Gminy, Komitetu Sterującego Realizacją Planu. Komitet ten powinien z jednej strony zatwierdzać przyjmowane programy i plany, z drugiej zaś w okresach 2-3 letnich dokonywać oceny realizacji, przeglądu i weryfikacji zapisów Planu, uwzględniając nową sytuację, możliwości finansowe, zmiany polityk zewnętrznych, itp.

Dla oceny programów, których częścią są projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej rozróżnia się następujące typy ocen:

- **ex- ante** (przed realizacją programu)
- **mid-term** (w połowie okresu realizacji); w odniesieniu do Programu Rozwoju Lokalnego na lata 2007-2013 należy przewidzieć ocenę w połowie okresu realizacji, gdyż zakończenie większych inwestycji zaplanowano na rok 2010.
- **ex-post** (na zakończenie programu), w jej ramach przewiduje się, że po zakończeniu danego projektu - przez dwa kolejne lata, w systemie rocznym sporządzane będą raporty celem weryfikacji rzeczywistych i planowanych wskaźników oddziaływania
- **on-going** (bieżąca); ocenie tej podlegać będą poszczególne projekty w trakcie ich realizacji, w układzie raportów kwartalnych, a w przypadku krótkoterminowych inwestycji, w układzie miesięcznym.

Poza procedurą monitoringu sugeruje się, aby zadania zapisane w Planie Rozwoju miały priorytet w przyznawaniu finansowania, a wszelkie oszczędności w realizacji budżetu: niewykorzystana rezerwa, ponadplanowe dochody, inne źródła nadwyżki, były w pierwszym rzędzie kierowane na finansowanie kolejnych zadań strategicznych. Plan Rozwoju Lokalnego jest ekspertyzą średnioterminową, podlegającą ciągłej weryfikacji sytuacją społeczno-gospodarczą. Muszą zatem istnieć mechanizmy jego modyfikacji oraz optymalizacji wobec potencjalnych zmian zarówno w otoczeniu prawnym, gospodarczym, jak i społecznym, tak w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi, jak i wewnętrznymi. Program niniejszy może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej decyzji Rady Gminy.

W szczególności niniejszy Plan Rozwoju Lokalnego może zostać zmieniony bądź uzupełniony na wniosek Rady Gminy lub Wójta. Przesłankami zmiany niniejszego programu mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących w gminie podmiotów gospodarczych, organizacji społecznych lub poszczególnych mieszkańców albo ich grup.

9. Promocja Planu Rozwoju Lokalnego.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Świdziebnia nie jest dokumentem o charakterze zamkniętym, ale stanowi „bazę” wyjściową dla inicjatywy samorządowej oraz obywatelskiej (instytucje pozarządowe) w zakresie realizowania różnego rodzaju działalności prowadzących do rozwoju gminy. W związku z tym Plan zostanie przedstawiony opinii publicznej do wiadomości i bieżącej konsultacji. W pierwszej kolejności Plan zostanie przedstawiony Radzie Gminy, jako przedstawicielowi lokalnej społeczności w celu oceny jego zgodności z prowadzoną polityką rozwojową gminy. Będzie to swego rodzaju pierwsza duża konsultacja Planu z przedstawicielami społeczności gminy pełniącymi obecnie rolę lokalnych liderów.

Następnie po uchwaleniu Planu, zostanie on upubliczniony, co oznacza, że władze gminy dołożą wszelkich starań, aby możliwie najszersze grono mieszkańców miało możliwość zapoznania się z zapisami tego Planu. Dlatego też treść niniejszego dokumentu zostanie opublikowana na oficjalnej stronie Urzędu Gminy wraz z dodatkowymi elementami interaktywnej dyskusji nad jego zapisami. Opisany w rozdz. 8 proces monitoringu i oceny na poszczególnych swoich etapach kończyć się będzie różnymi opracowaniami raportowymi, które również w formie streszczenia powinny trafić za pośrednictwem Internetu do szerokiej opinii publicznej. Poprzez analizę tego typu materiałów w powiązaniu z analizą statystyczną możliwe będzie sterowanie realizacją tego Planu. Oprócz stron internetowych informacja o planie upowszechniana będzie poprzez odpowiednie działania przedstawicieli Gminy – Wójta czy Radnych Gminy, którzy przy okazji spotkań z różnymi środowiskami będą informować o samym Planie, a także w późniejszym okresie o postępach w jego realizacji. Taki sposób działania może zintegrować społeczność lokalną, która identyfikując się z celami rozwojowymi gminy będzie wykazywać kreatywność objawiającą się coraz to nowymi projektami zadań prorozwojowych.